

DET FØRSTE LUFTPOSTBREV

.... med KLM ble sendt
den 17. mai 1920 og var fra Lord
Mayor of London til borgermesteren
i Amsterdam.

I dag frakter KLM's verdens-
omspennende flyruter årlig tonnevis med
luftpost (1951: ca. 1 533 tonn), og
i transit på Schiphol flyplass går
det daglig ca. 50 000 brev.

UT OG HJEM MED

Arbiensgt. 1, Oslo.

BOKTRYKK

DYPTRYKK

OFFSETTRYKK

BOKBINDERI

KARTONASJEFABRIKK

KONVOLUTTFABRIKK

PAPIRFABRIKK

PAPIR OG KONTORSAKER

EN GROS

FORLAGSVIRKSOMHET

EMIL MØESTUE A/S

Utsalg- og trykksak-kontor:

SKIPPERGATEN 38 — 40

ENELEVERANDØR AV FRIMERKER TIL DET NORSKE POSTVERK

norsk FILATELISTISK TIDSSKRIFT

TIDSSKRIFT

FOR FRIMERKESAMLERE

Utgitt av NORSK FILATELISTFORBUND

REDAKTØR: JARLE O. STENSDAL

Redaksjonens adr.: Postboks 46, Høvik

NR. 6/7

JUNI-JULI 1952

11. ÅRG.

* N E D E R L A N D *

Den 1ste januar 1852 kom Nederland med i rekken av de frimerkeutstedende land – og det feirer nå hundreårsjubileet for denne begivenhet med en internasjonal frimerkeutstilling i Utrecht i dagene 28. juni til 6. juli.

Disse første merker og den følgende serie fra 1864 ble inn- til 1. oktober 1866 trykt ved

Den kongelige mynt i Utrecht, og det er muligens også foranledningen til at utstillingen er henlagt til denne by. – Fra 1. oktober 1866 er alle nederlandske frimerker – med unntakelse av den serie som ble utgitt i London under krigen – trykt hos firmaet Johs. Enschede en Zonen i Haarlem.

Nederlands frimerker har gitt filatelistene mange gleder: Platingen av den første utgave, typingen av 1867 utgaven, de tallrike taggingsforskjeller, automat-taggingen, vannmerkestillingene, portomerkene, for ikke å tale om stemplene.

For norske samlere er Nederland et yndet samleområde. På mange måter føler vi oss tiltrukket av det. Ikke bare har Nederland forstått å holde sine frimerkeemisjoner innenfor rimelighetens grenser,

men det har også gjennom sine merker gitt oss et innblikk i landets liv og dets rike historie. Som få andre har det nederlandske postverk gitt sitt lands kunstnere anledning til å gi uttrykk for hvorledes de mener et frimerke bør være. Noen har ikke tiltalt oss, men noen må også regnes med blant det ypperste som er frambrakt

på frimerkekunstens område. La oss bare tenke på de merker som er skapt av slike kunstnere som W. A. Van Konijnenburg, J. Veth, Ant. Molkenboer, fru E. Rietsma Valenca, M. H. Seegers, M. S. Hartz, Pijke Koch o. a. Det har her vært et samarbeid mellom postverk og kunstnere som har skapt en nasjonal propaganda, hvis betydning vanskelig kan overvurderes.

Vi er sikker på at utstillingen i Utrecht vil bli en suksess, og vi håper at de norske samlere som stiller ut, vil representere oss med heder. Ved å interessere oss for hverandres frimerker, går disse også ut over sin rent postale betydning. De blir et internasjonalt mellomledd mellom en stadig økende samlerskare, og i en overført betydning kan en virkelig si at de er – hands across the sea.

St.

NEDERLANDS FØRSTE FRIMERKEUTGAVE

Av Jan Poulie.

De første hollandske frimerker utkom den 1. januar 1852. Verdien og fargene er: 5 cent blå — 10 cent rød og 15 cent oransj. Disse første frimerker var utaget. Gravøren var J. W. Kaiser, og Myn-ten i Utrecht trykte dem i ark à 100 styk-ker, oppdelt i 4 deler à 25, hver del på 5 rekker à 5 merker. De fire deler var at-skilt av et horisontalt og vertikalt mel-lomrom på ca. 10 mm. Hvert enkelt mer-ke har vannmerke posthorn. Hele arket var omgitt av et vannmerke på 4 linjer. Midt i disse linjer oventil, nedentil, til høyre og til venstre, mellom ytterste og innerste linje, ordet: POSTZEGELS. Det-te POSTZEGELS i vannmerket er alltid plasert med undersiden av bokstavene mot merkene.

I mer enn 12 år ble disse merker trykt overensstemmende med behovet. Der ble benyttet 6 forskjellige plater for 5 cent verdien, 10 forskjellige plater for 10 cent verdien og 1 plate for 15 cent verdien. Da trykksverten som ble benyttet ved de for-skjellige trykninger, alltid varierte noe i sin sammensetning, kan en ofte finne for-skjellige nyanser av en plate. Disse ny-anseforskjeller fins oftere på den blå 5 cent enn på den røde 10 cent, til tross for at der ble benyttet flere plater til tryk-ningen av 10 centen enn til trykningen av 5 centen.

Omvendte eller galt plaserte vannmer-ker er ikke funnet på denne førsteutgave. Bare et prøvetrykk av 10 centen plate I ble trykt i 1851 på vannmerket papir på en slik måte at alle disse prøvetrykk viser galt plaserte vannmerker. Frimerker med forskjøyne vannmerker fins. Disse fri-merker viser en del av vannmerket på det neste merke eller en eller flere linjer av marginalvannmerket. Man finner også merker som viser to halve vannmerker. Dette oppstår ved en feil tilretteleggelse av papiret under trykningen.

Det vannmerkede papir var solid, fra tid til annen også tykt. De siste tryknin-

ger av 5 og 10 cent er foregått på et me-get tynnere papir. Imidlertid forble vann-merket uforandret.

De første nederlandske frimerker gir oss samlere flere muligheter for samling. Jeg skal nevne noen av dem:

De kan ta inn i Deres samling 1 eksem-plar av hver verdi. De kan fortsette ved å ta inn 1 eksemplar av hver nyanse. Noen samler også tynt og normalt papir — og også 10 centen, plate VII og VIII, som begge har karakteristiske trekk. Det er også noen samlere som liker å eie 1 eks-emplar av hver plate, mens andre samler de forskjellige nyanser som eksisterer av hver plate.

Enn videre er der noen samlere som samler merker med forskjellige stempler og endelig er der en gruppe samlere som har behov for flere tusen eksemplarer for å bygge opp sin samling. Denne siste, me-

get lille gruppe, er samlere som forsøker igjen å bringe sammen og gruppere merkene slik som de var plasert i det originale ark.

Når De tar i betraktning at det ble brukt 6 forskjellige plater for trykning av 5 centen, minst 10 plater for 10 centen og 1 plate for 15 centen, er det lett å regne ut at en for en slik samling behøver 1700 forskjellige merker. Noen av disse samlere behøver imidlertid enda flere merker, idet de også rekonstruerer platen i hver av de eksisterende nyanser.

De kan også lage rekonstruksjoner hvor et skille er gjort mellom de forskjellige stempeltyper som eksisterer for vedkommende plate. Slike rekonstruksjoner gjøres særlig for plate III og IV av 5 centen, og plate V og VI av 10 centen. På disse plater kan De nemlig finne de såkalte halvrunde stempler sammen med franco stemplene. Det er mulig å dele dette franco stempel i lite og stort franco. For ikke å gjøre denne artikkel altfor detaljert, vil jeg ikke nærmere behandle de forskjellige andre stempler som også eksisterer.

15 centen gir samleren minst arbeid, for som nevnt fins det bare én plate av denne verdi.

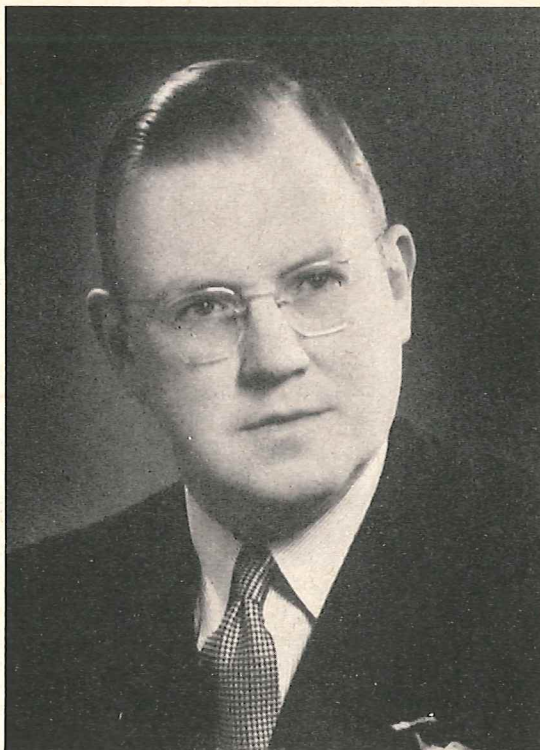
Ved rekonstruksjon av de forskjellige plater hender det ofte at par og striper må legges over hverandre, horisontalt og/eller vertikalt. For å legge opp en vel underbygget samling av Nederlands første utgave behøves derfor mer enn 5 000 eksemplarer. Av denne grunn er disse merker, av hvilke dog et anselig kvantum ble trykt, likevel sjeldne i god kvalitet.

Den første trykning omfattet 100 000 5 cent, 125 000 10 cent og 75 000 15 cent. I alt ble det trykt ca. 20 mill. 5 cent merker, ca. 17 mill. 10 cent merker og noe over 2 mill. 15 cent merker. Ubrukte merker med full gummi og full rand er sjeldne.

Etter denne innledning skal jeg i kortet forsøke å forklare Dem hvorledes De kan finne ut fra hvilken plate et merke stammer:

Når et merke av 5 cent verdien er trykt på tynt papir, vet vi med en gang at vi har et eksemplar fra plate VI. Når et 5 cent merke har utonet papir og det er uten fargeflekker, vet vi at merket er fra plate I.

Et 5 cent merke med stempelet «franco in kastje» (franco i ramme) tilhører nesten alltid plate IV, V eller VI, mens slike

Jan Poulie, en av Nederlands ledende filatelister. Han var en av de fem som fikk gullmedalje for sine samlinger på Reimatex-utstillingen i Monaco i år.

merker med halvrunde stempler stammer fra platene I, II, III eller IV. Nå vet De at for 5 cent merker av plate I og II og 5 cent merker av plate V og VI er poststempelet det avgjørende. Ved plate IV er stemplene avvekslende, men her vil nyanse hjelpe Dem. Melkeblå er alltid plate IV, lys blå og grønnblå fra denne plate kunne forveksles med plate V og plate III. Merkene fra plate IV har imidlertid en overalt jevnt tykk overlinje, mens derimot plate III direkte kan identifiseres på det fortykkede høyre hjørne i overkant og på nyansene mørk blå og blå.

Den siste nyanse av denne plate: lys blå til grønnlig blå, som kunne forveksles med plate IV, har overlinjen som kjennetegn. Plate II identifiseres ved et jevnt lett-tonet papir — for det meste uten små skrammer mellom merkebildene. Fargeflekker forekommer fra tid til annen. Dessuten er høyre øverste hjørne oftest åpent eller meget tynt. Nederste høyre hjørne er også som oftest åpent eller endog helt falt bort.

Plate I forekommer nesten alltid på utonet papir. Da 5 cent merker av plate I

på tonet papir kunne forveksles med plate II, er det de lukkede hjørner som viser at De har å gjøre med et eksemplar av plate I, og ikke med et eksemplar av plate II. Merkene fra plate I er av og til vanskelig å plate, idet de senere trykninger ikke viser nok karakteristiske kjennetegn. Slike merker kan derfor ikke benyttes ved platerkonstruksjoner. Den samme kjedelighet vil De også finne ved plate II.

Jeg skal nå fortelle en del om platene V og VI av 5 centen. Disse merker har alltid avstemplingen «franco» i ramme.

Plate V. Et viktig kjennetegn er den tykke overlinje, som imidlertid ofte er tynn i endepunktene. Dette kjennetegn vil imidlertid ikke klaffe bestandig. Etter min mening er plate V av 5 centen den vanskeligste å lokalisere, idet man ofte tar den for å være plate IV. Den grønnblå nyanse er imidlertid nesten alltid plate V.

Plate VI. Det tynne papir er alltid fra denne plate. Ved normalt papir gir den spesielle blå nyanse et vink om at merket tilhører plate VI. Som De vil ha forstått, er merkenes nyanser en velkommen hjelp i å bestemme fra hvilke plater merket er trykt.

Og nå til de karakteristiske kjennetegn for 10 cent verdien:

Som for 5 centen vil vi begynne med å finne ut på hvilke plater det halvrunde poststempel og «franco»-stempelet i ramme forekommer.

Platene VII, VIII, IX og X har alltid «franco»-stempel i ramme.

Platene I, II, III og IV har alltid halvrunde poststempler.

På 2 plater — V og VI — forekommer begge avstemplinger.

For ordens skyld vil jeg bemerke at jeg med halvrunde poststempler ikke mener de runde jernbanepoststempler som selvfølgelig fins på de senere plater. Disse merker kan imidlertid straks gjenkjennes. Når merket synes å være flekket, har en rosa-rød tone og viser små fargeprikker over hele merket, har De å gjøre med et merke fra plate V fra de senere trykninger. Dette er den mest alminnelige plate. Er papiret rundt selve merkebildet helt hvitt og det er avstemplet i 1858 eller senere, er det nesten alltid et førstetrykk av plate V. Å forveksle det med plate I, som også har hvitt papir, er umulig, idet plate I er blitt trykt i en helt annen nyanse. Forveksling kan bare være mulig

med plate III, men her vil stempelet hjelpe Dem. Denne avstempling begynner med plate III i 1854.

Av plate V kan De av og til finne merker av de senere trykninger som også har «franco»-stempel. Å forveksle disse med merker fra senere plater er imidlertid utelukket på grunn av de karakteristiske kjennetegn for plate V.

Plate IV har mange flere retusjer enn plate V, og de forekommer særlig i ytterlinjene. Merker fra denne plate har åpne hjørner på venstre side så vel som en liten farget linje over høyre hjørne oven til. Dette siste kjennetegn er avgjørende hvis De skulle være i tvil om det var plate V eller IV. Plate V har ikke dette karakteristiske merke.

Plate III har stempler fra 1854. Disse stempler forekommer av og til på merker med hvitt papir, men viser på denne plate forsterkninger av underlinjen. Nyanser klar-rød og brun-rød. Denne brun-rød farge fins også på plate IV. De må derfor være oppmerksom på de karakteristiske kjennetegn for å være sikker på om det er plate III eller IV.

På plate II er papiret ofte lett rosa tonet, få eller ingen fargeflekker på utsiden av merkebildet, overlinjen er ofte tykk.

Plate I av 10 cent verdien har likesom plate I av 5 cent verdien klart, hvitt papir. Merkene er av og til plasert uregelmessig. Et merke er noen ganger plasert 1 mm høyere enn det annet. Denne plate har to nyanser: klar-rød og rosa-rød. Plate I av 10 centen har mange flere retusjer enn plate II. Stempler fra 1852, men for det meste uten årstall. Mange merker har hjørnestreker som krysses. Når De imidlertid har noe kjennskap til de feil som forekommer, er det lett å bestemme at De har å gjøre med plate I. Faktum er at det er vanskeligere å bestemme platene for 10 centens vedkommende enn for 5 centens.

Med hensyn til plate VI så forekommer merker fra denne, i likhet med merker fra plate V, med begge avstemplinger. Da det er vanskelig å bestemme denne plate, vil avstemplingene hjelpe Dem. Disse kan være fra årene 1860 og 1861. Også i dette tilfelle vil de kjente retusjer og feil i platene hjelpe Dem ved bestemmelsen.

Plate VII er meget lett. De har bare å være oppmerksom på det lille horn på pannen. Enn ytterligere viser ethvert

merke fra denne plate et lite tegn i V-form rett under medaljongdekorasjonen.

Vi har også bruk for dette siste kjenne-tegn for å bestemme plate VIII. På denne plate er imidlertid hornet på pannen retusjert og nesten borte. Det lille V-formede tegn er fremdeles der, så det kan ikke være noen tvil.

Plate IX kjennes best på tykke fargeflekker, særlig over og under merkebildet. Plate IX er den som forekommer sjeldnest. Noen merker fra denne plate likner merker fra plate X.

Merker på tynt papir er alltid fra plate X. Merker fra denne plate trykt på tykt papir, har ofte en matt, rød tone. Med unntagelse av plate IX har ingen andre plater det. Papiret er lett eller i det hele tatt ikke tonet. Fargeflekker forekommer imidlertid. Å forveksle den med de første plater er utelukket på grunn av stempelet — «franco» i ramme.

Endelig må det ha vært en ellefte plate av 10 cent verdien. Denne plate kalles i alminnelighet plate I a, idet merkene må være trykt i 1852. De fleste avstemplinger er fra juli/august 1852. Enkeltheter om denne plate kjennes ikke, da merker fra den forekommer meget sjelden. Det kan derfor ikke være tale om å rekonstruere denne plate. I alt har jeg sett 15 enkelt eksemplarer av denne plate, — par, striper eller blokker er ukjente. Det er sikkert at det i det minste må ha eksistert 2 hele ark, idet et eksemplar i min

samling er absolutt lik et eksemplar i en annen samling.

Av 10 centen plate II og av 15 centen forekommer dobbeltrykk av en del av merkebildet. Akkurat som 10 cent merkene fra plate I a, så er også disse delvise dobbeltrykk meget sjeldne.

5 cent merker fra plate V forekommer nå og da med et klattet trykk. Slike eksemplarer tilbys som delvise dobbeltrykk, men det er de ikke. 5 centen kjennes i det hele tatt ikke med helt eller delvis dobbeltrykk.

Merker på lett ribbet papir forekommer. En må imidlertid ha den rette følelse i fingrene for å bestemme disse.

Til slutt vil jeg omtale 15 cent verdien med noen få ord. Der eksisterer bare 1 plate. Nyansene er mørk oransj, oransj, og brunlig oransj som senere går over i oransj-gult. — Stempler: halvrunde og «franco» i ramme.

Av de opprinnelig brukte trykkplater er bare to funnet. De befinner seg imidlertid i en slik forfatning at de ikke kan benyttes for nytrykk. Alle trykkplatene kan aldri finnes, idet graveringen på en brukt plate ofte er fjernet og så brukt på nytt til graving av en ny plate.

Vi har prøvetrykk bare fra noen få plater, nemlig 5 cent, plate III (blå), 10 cent plate I (rød) og V (rød og blå), og 15 cent (oransj). Alle disse prøvetrykk er foretatt på det originale vannmerkede papir. Der er også trykk av 5 cent plate I i svart på kartong. Nytrykk eksisterer ikke.

Av 10 centen plate IV fins det trykk i forskjellige farger. Disse er laget av en privatperson som sannsynligvis har kunnet disponere platen en natt. Disse trykk I ± 10 forskjellige farger er så å si verdiløse og for det meste av en dårlig utførelse. Bare noen vellykte trykk i svart eller rødt har verdi, men bare når De har hele arket, fordi slike ark gjør rekonstruksjonen av denne plate lettere.

Den hvite arkkant på de originale ark av Nederlands første frimerkeutgave var meget bred. Merker med hel marg finnes sjelden. Grunnen hertil er at den veldige marg (ca. 6 cm) nesten alltid ble klippet bort av postmannen som solgte merkene til publikum.

Jeg tror jeg hermed har oppfylt herr Stensdals anmodning. Når en begynner å

skrive om Nederlands førsteutgave, kan en skrive hundrevis av sider. Jeg har imidlertid forsøkt så kort som mulig å gi Dem en idé om de forskjellige muligheter som denne interessante utgave byr samlerne. Jeg skal med glede besvare nærmere spørsmål angående Nederland nr. 1, 2 og 3. Slike spørsmål bes rettet direkte til meg. Min adresse er: *Jan Poulie, de Lairesestraat 46, Amsterdam.*

Nederlands nye jubileumsmerker.

I anledning av den nederlandske posts og telegrafs 100 års jubileum vil der bli utgit 4 jubileumsmerker i verdiene 2, 6, 10 og 20 cent. Merkene vil bli utgitt i 2 serier med forskjellige farger. Den ene serie på 4 selges ved alle postkontorer i tiden 28. juni — 31. juli. Disse merker trykkes i ark à 100. Den annen serie på 4 vil bare være til salgs ved ITEP utstillingens postkontor i tiden 28. juni — 6. juli. Hver besøkende kan kjøpe en serie ved framvisning av sin inngangsbillett. Disse merker trykkes i ark à 25.

- 2 cents - telegrafstolper og tog fra 1852: på posten: blåfiolett; på ITEP: brun.
- 6 cents - radiomaster: henholdsvis rød — blågrønn
- 10 cents - levering av brev i 1852, hus fra den periode i bakgrunnen: henholdsvis grønn — karmin.
- 20 cents - moderne brevbærere, moderne hus i bakgrunnen: henholdsvis grålig mørkeblå — fiolettblå.

Merkene er tegnet av R. J. Drayer, gravert av W. Z. van Dijk og trykt hos Johs. Enschede en Zonen.

Hans Lagerlöf.

Den kjente svensk-amerikanske samler, oberst Hans Lagerlöf avgikk ved døden den 11. mai i en alder av 72 år.

Hans Lagerlöf vil først og fremst være kjent som det svenske postmuseums store donator. Ikke mindre enn 8 kataloger har museet sendt ut med beskrivelse over hans gaver. En kan si om Lagerlöf at han var en spesialisierende generalsamler, for det var nesten ikke det land som han i sin tid ikke har hatt en spesialsamling av. Men når han så hadde fått premie for samlingen, forærte han den ofte bort. Det var ikke bare det svenske postmuseum som nød godt av hans gavmildhet. The Smithsonian Institution i Washington, The National Philatelic Museum i Philadelphia og vårt eget Postmuseum har mottatt store gaver fra ham.

Oberst Hans Lagerlöfs navn vil til alle tider lyse i filateliens minnehall. Han tilhørte den lange rekke av storsamlere hvis antall med årene stadig blir mindre. Ikke bare svensk og amerikansk filateli, men FILATELIEN har nydt godt av hans navns propagandaverdi og den glans det kastet over den hobby som er vår.

St.

NEDERLANDS POSTMUSEUM

Av dr. R. E. J. Weber,

direktør for det nederlandske postmuseum.

Som i mange andre land opptrer heller ikke i Nederland postverket som en selvstendig enhet, men er samlet med de andre kommunikasjonsgrener, og hele systemet betegnes med bokstavene PTT (post, telegraf og telefon).

Dette er også grunnen til at Nederlands postmuseum ikke er begrenset til å omfatte bare P'en i Post, men at det også ønsker å demonstrere utviklingen av T og T. Noen år etter krigen ble arbeidet med de nye avdelinger som dekket telegraf- og telefonområdet avsluttet, så nå har både P'en, T'en og T'en jevnbyrdige utstillinger. Det stigende antall av besøkende viser at man setter stor pris på denne utvidelse av området, og at publikum mer og mer betrakter museet som en kilde til utvidede kunnskaper. Det nederlandske postmuseum har store samlinger av frimerker, bilder, karter, uniformer og andre ting som dekker hele det område der går under navn av posthistorie.

Disse ting er ordnet slik at det gir den besøkende innsikt i den måte hvorpå det nederlandske postsystem virker.

Når man går gjennom museet, får man et inntrykk av hvorledes posten samles, sorteres, avsendes og transporteres til alle verdens kanter. Ved siden av å vise de moderne metoder for postbehandling, vises også de metoder man brukte i gamle dager. Modeller av fly og strømlinjede tog er montert side om side med gjenstander fra postvognens og postiljongens tid. Utstillingene i den elektro-tekniske avdeling er basert på det samme prinsipp. Således kan en følge et telegrams

vei fra begynnelsen til slutten, og de forskjellige stadier for etableringen av en telefonsamtale vises på en tiltalende måte. Her står også gamle apparater side om side med moderne utstyr. Således vises en komplett telefonsentral, hvor forbindelsene ble opprettet for hånden, ved siden av en moderne automatisk sentral. Disse ting vil muligens være av mindre viktighet for den rene filatelist. Man må imidlertid huske at frimerkene i postmuseet vises på samme måte. Utstillingen er ordnet slik at en ser frimerkene i posthistoriske omgivelser: hvorledes posten som bærer disse frimerker blir behandlet, hvorledes fri-

Nederlands postmuseum, Haag.

merkene kom i bruk og betydningen av frimerkenes tegninger.

Når den besøkende nå er blitt gjort kjent med postmuseets formål, vil han også forstå at denne offentlige institusjon ikke har begrenset seg til bare å utstille frimerkesamlinger med typer, nyanser, taggingsforskjeller etc. Museet undervurderer ikke verdien av slike samlinger. Det eier til og med slike samlinger, for det anser at museets første plikt er å samle alt som grenser inn på frimerker og kjennskapet til dem. Men museet føler også at det må være opplagsstedet for ting som er av arkival natur og som bare offentlige tjenestemenn har adgang til. Det har slått inn på en politikk som går ut på å samle alle dokumenter, originale tegninger, essayer og prøvetrykk etc. av alle nederlandske frimerker, innen museet. På dette felt har museet en rikholdig samling som begynner med prøvetrykk av den første frimerkeutgave fra 1852 og slutter med tegninger av de aller nyeste merker. Denne samling inneholder unike ting som er av aller største betydning for den filatelistiske gransker, så som 3 prøvetrykkark av 1852 utgaven i blått, rødt og oransj og en serie av ikke mindre enn 25 prøvetrykkark i svart (type I) av 1867 utgaven. Samlingen omfatter ikke bare selve merkene, men også mange skisser i blyant og svartkritt, malerier, tresnitt, kobber- og stålgraveringer av mange moderne kunstnere som har laget tegninger til våre frimerker. Denne samlingen benytter museet som grunnlag for utstillinger der viser den besøkende hvorledes et frimerke lages, hvilken del av arbeidet som faller på kunstneren og hvilken del som faller på trykkeriet. Den viser også hvilke krav et merke må oppfylle hvis det skal være noe mer enn en forminskett reproduksjon av et maleri.

Der er utstillinger av trykkerimateriell for å vise den forskjellige trykkteknikk som benyttes ved framstillingen av Nederlands frimerker. Dette gir den besøkende anledning til å forstå detaljene i den grafiske kunsts forskjellige former og til å forstå trykningsmetodene — skritt for skritt, fra ordren kommer og til frimerket foreligger ferdigtrykt. Bare når han har oppnådd denne kunnskap, kan frimerkesamleren eller filatelisten virkelig forstå hvorledes «feil» og «mindre varianter» oppstår.

Ved siden av disse dokumentære sam-

linger eier postmuseet også en stor spesialisamling. Det er den berømte samling av frimerker fra Nederland og kolonier som tilhørte P. W. Waller, F.R.P.S.L. og postmuseets president til sin død i 1938. Denne samling, som ble gitt til postmuseet i 1924 i anledning av den internasjonale frimerkeutstilling i Haag, dannet grunnlaget for museet.

Denne spesialiserte samling, og de andre som i senere år er kommet til, er blitt meget sterkt utvidet. Gjennom en rekke gaver, og spesielt ved kjøpet av Van Nifteriks samling — som igjen var en kombinasjon av samlinger, inklusive engelskmannen A. J. Warren's — har postmuseet kunnet bygge opp en helt usedvanlig samling av Nederlands første utgaver.

Vår avdeling for utenlandske frimerker består vesentlig av den store offisielle samling ubrukte merker som fordeles gjennom Verdenspostforeningen i Bern. Men i tillegg til denne eier museet også mange spesialiserte samlinger av utenlandske frimerker — ervervet gjennom kjøp eller gaver. Disse omfatter bl. a. de russiske Zemstvomemerker, Skandinavia og tysk bypost. Der er også en stor spesialsamling av tidligere frimerker fra hele verden. Samlingen er på 80 bind og ble gitt til museet i 1927 av eieren, herr M. H. de Castro.

Samlinger som er mottatt som gaver, oppbevares i de opprinnelige albums av forskjellige størrelser. Museet arbeider imidlertid med et prosjekt om å montere alle sine samlinger på like store, løse kartongblad, som kan oppbevares i standard-kasser. Disse igjen legges i ildsikre bokser i et sementbelyv. Denne standardisering vil gjøre det mulig for museet å forberede flere utstillinger om forskjellige emner på én gang. Med albumsider og rammer i standardformat kan sidene byttes ut i et minimum av tid og med et minimum av bryderi.

Fédération Internationale de Philatélie.

I samband med utstillingen i Utrecht avholder den internasjonale filatelistfederasjon sin årlige kongress i dagene 29. juni—1. juli. Som representanter for Norge møter skipsreder Abr. Odfjell og konsorsjef Jarle O. Stensdal.

DET SOSIALE OG KULTURELLE LIV I NEDERLAND - SLIK SOM FRIMERKENE VISER DET

Av dr. J. H. van Peursem.

For ikke så lenge siden sa en amerikansk general etter sin ankomst til Schiphol, den internasjonale flyplass nær Amsterdam, at det var første gang han landet under havets overflate i et fly. Hans forundring var berettiget, for ikke bare Schiphol, men omtrent en tredjedel av Nederlands område — og noen av de tettest befolkede deler — ligger under hav-

overflaten. Store deler av Nederland er blitt tørrlagt. Proinsen Zeelands prosjekt, som har fått mottoet «Luctor et Emergo», angår ikke bare denne landsdelen, men også større provinser i Nord- og Sør-Nederland og også betydelige deler av de åtte andre innlandsprovinser. I et kvart århundre har det nederlandske folk arbeidet for å bygge en tolvte provins på omkring 15 000 kvadratmil, ved å vinne inn land av det som engang var en stor innlandssjø. Det virker kanskje overraskende å høre at av alt innvunnet land i hele verden ligger over halvparten i Nederland.

Det sier seg selv at det stadig foregår en kamp mot havet for å beskytte liv og eieendom. De lave, kunstig utviklede polders må tørrlegges regelmessig. I tidligere tider benyttet en kraft fra vindmøllene til dette. Nå benyttes pumper, drevet med elektrisitet eller damp.

Vi vil gjerne peke på at i nesten alle Europas og Amerikas språk er slike ord som «polder», «dike», «sluice» og andre tatt nesten uforandret fra det nederlandske språk.

Nederland har en sterkt økende folkemengde, særlig fordi barnedødeligheten er lavere enn hvilket som helst annet lands (ca. 2,75 ‰). — Folkemengden er ca. 10 330 000, hvilket gir en befolkningstett-

het av 315 personer pr. kvadratkilometer. Dette er jordens største. Nederlands vestlige del er særlig tett befolket, og befolkningshettheten her er atskillig større enn gjennomsnittet for hele landet. I vest og nord grenser det mot Nordsjøen, og dets kystlinje er nesten det dobbelte av Belgias og Tysklands. - Nederlenderne har derfor lenge vært kjent som et sjøfartsfolk. Selv om Nederland nå ikke holder den samme plass som det gjorde i det 17de århundre, da mellom 80 og 85 % av all shipping foregikk under Nederlands flagg, så har det fremdeles en meget stor handelsflåte. Den er på 3 mill. tonn og er den sjette største i verden. Dens flaggskip er «Nieuw Amsterdam», et moderne luksusskip, oppkalt etter New York den gang den også var under Nederlands flagg. I det 17de århundre hadde Nederland også en meget sterk orlogsflåte, og den kunne måle seg med både Storbritannias og Frankrikes. Mange av hine tiders nederlandske admiraler oppnådde et ry som var anerkjent overalt hvor sjøfolk seilte.

Blant de mest kjente var Michael de Ruyter, som på en dag seilte sin flåte opp Themsens, brødrene Tromp og mange medlemmer av den zeelandske familie Evertsen. — Den nederlandske flåte spilte også en viktig rolle under den 2nen verdenskrig. Flaggskipet «de Reyter» for eksempel gikk til bunns i slaget ved Java i 1942, da det sammen med allierte skip kjempet mot japanerne.

Langs hele Nederlands kyst finner en fyrtårn, og av disse er «Brandaris» på øya Terschelling det mest berømte. — En finner også avdelinger av internasjonale hjelpeorganisasjoner som er stiftet for å hjelpe skip i

nød, uansett nasjonaliteten. — Omringet av vann på alle sider — havet, elver og kanaler — sier det seg selv at all sport

i forbindelse med sjøen er meget populær. Mange nederlandske kvinner er blitt olympiske mestere i svømming. Seilas og rosport er likeså populære som fotballen. Ikke bare i de olympiske leker i Amsterdam i 1928, men også i de senere leker, har nederlandske lag deltatt med heder, og mange ganger er det rød-hvit-blå flagg fra Nederlandene gått til topps til ære for de mesterskap som ble vunnet av nederlandske deltakere.

Typiske nasjonaldrakter, slik som de til stadighet brukes i noen av landdistriktene, er ennå ikke avbildet på frimerkene. Men det er ett merke som minner en om en karakteristisk nederlandsk eksportartikkel: tulipaner. I 1951 beløp løk-eksporten seg til ca. 140 mill. gylden. — Tulipanløken dyrkes i et smalt belte i dydene mellom Leyden og Haarlem, og eksporten går over hele verden. Men selv om tulipanløk må sies å være et typisk nederlandsk produkt, så er det likevel andre

landbruksartikler, som ost og kondensert melk, som er viktigere.

Nederland er et av de sterkest industrialiserte land i verden, ca. 42 % av befolkningen arbeider i industrien (en større prosent enn Sambandsstatene, Russland, Frankrike eller Tyskland — og bare mindre enn Storbritannia og Belgia. En av verdens største fabrikker for elektriske artikler er Philips i Eindhoven med 84 000 arbeidere. Det er også en kjent sak at nederlandske ingeniører ikke bare bygger bruer for sitt eget land — der er tusenvis av dem over elver og kanaler, — men også for mange andre. I Nederland er det ti meget betydelige jernbanebruer — slike som Moerdijkbrua på frimerket fra 1950 — og hundrevis mindre bruer for landeveistrafikken.

Nederland fikk sin første jernbane i 1839, da lokomotivet «De Arend» (Ørnen) brakte de første passasjerer fra Amsterdam til Haarlem. Det nederlandske jernbanesystem er nå i den grad elektrifisert at det inntar annenplassen i Europa i elektrisk transport, og det overgår både England og Frankrike.

Det landområde som nå er kjent under navnet Nederland, var i middelalderen — sammen med Belgia — en del av Tyskland. Senere, under spansk overhøyhet, frigjorde landet seg fra de spanske habsburgeres tyranni. —

Grunnleggeren av den nye nasjon og leder av frigjøringsbevegelsen var prins Wilhelm av Oranien, kjent under tilnavnet «Den tause». Han ble myrdet i 1584.

Siden slutten av det 16de århundre er landet vårt blitt styrt av hans etterkommer — først som «stadtholders» og siden 1813 som konger. Inntil 1806 var Nederlandene en føderativ republikk. Kort etter ble det en del av Napoleons keiserrike, men etter frigjøringen i 1813 ble det et monarki, regjert av kongene Wilhelm I, Wilhelm II (som kjempet som kronprins ved Waterloo) og Wilhelm III som ble gift med dronning Emma. Da den sistnevnte døde i 1890, ble han etterfulgt av sin mindreårige datter Wilhelmina, som ble kronet i 1898 i «Nieuwe Kerk» i Amsterdam. I anledning av denne kroning ble der utsendt et 1.— Fl. merke.

Selv før kroningen var frimerker med den unge dronnings portrett i alminnelig omløp. Disse kalles med urette «prinsesse Wilhelmina» typen; med urette — fordi Wilhelmina teknisk sett ble dronning den dag hennes far døde. Ved 25 års jubileet i 1923 ble spesielle frimerker utsendt, og dette ble gjentatt i 1938 og 1948 — til minne om respektive 40 og 50 års jubileene for dronningens regjering. I 1913 ble der utsendt en serie til minne om løsrivelsen fra Frankrike. — Ingen

monark var noensinne mere respektert og elsket av den store masse. Så lojale er nederlenderne at ikke engang kommunistene

har noengang turdet angripe dronningens person. Hun ble gift med prins Henrik, som også var meget avholdt, særlig på grunn av sin innsats for det sosiale arbeid og sitt arbeid som president for det nederlandske Røde Kors. — Noen dager etter nazistenes invasjon forlot dronning Wilhelmina landet sammen med sine ministre. Hun slo seg ned i England, hvorfra hun i landflyktighet forsvarte Nederlands sak. I London utga den nederlandske regjering flere frimerker. Fra først av var de bare gyldige ombord på nederlandske skip, senere ble de tatt i bruk i de befrie områder i Sør-Nederland, og fra mai 1945 i hele landet. Kort etter frigjøringen sendte postverket ut et merke med symbolsk motiv: den nederlandske løve slår ned tyranniets drage.

I 1948, noen dager etter sitt 50de regjeringjubileum, abdiserte dronning Wil-

helmina til fordel for sin eneste datter, den nåværende dronning Juliane. Hun er gift med prins Bernhard. Dronning Wilhelmina ofrer nå sin tid for religiøse og sosiale virksomheter.

Under krigen reiste dronning Juliane, som da var prinsesse, til Canada, mens prins Bernhard ble tilbake i London sammen med dronning Wilhelmina. I sitt ekteskap har dronning Juliane fire barn — nemlig prinsesse Beatrix, som i sin tid vil følge sin mor på tronen, Irene, Margriet og Maryke.

Nederland er et monarki, dets regjeringsform demokratisk-parlamentarisk — grunnlagt i 1848 under ledelse av statsmannen Thorbecke. Forandringen i konstitusjonen i 1848, som ble undertegnet av Wilhelm II i slottet Kneuterdyk i Haag, overlot styret av staten til en regjering som var utgått fra folket. Parlamentet, som består av et første- og et annenkammer, og som er kjent under navnet Generalstatene, er samlet nesten året rundt. Dronningen åpner hver ny sesjon den tredje tirsdag i september i Binnenhof, som er en av de få gamle bygninger i Haag fra det 13de århundre.

Regjeringen har sitt sete i Haag, hvor også mange internasjonale organisasjoner har sine hovedkvarterer. Den mest kjente er den internasjonale domstol. Domstolen skal avgjøre tvistigheter mellom selvstendige stater. Mellom Storbritannia og Norge avgjorde den for eksempel spørsmålet om fiskerigrensen. — Domstolen holder til i Fredspalasset som ble skjenket av Andrew Carnegie i 1913. I begynnelsen av det 19de århundre hadde Haag bare 10 000 innbyggere, nå har den 575 000.

Landets viktigste by er Amsterdam, som har en befolkning på 800 000. Alle-rede i det 17de århundre var den en av verdens mektigste og rikeste byer, og den

er fremdeles et viktig finans- og handels-sentrum i det kontinentale Europa. Byens rådhus ble i sin tid bygget til minne om freden i Munster, hvor Nederlands uavhengighet ble anerkjent av alle andre nasjoner. Frankrike og England hadde allerede anerkjent den 75 år tidligere.

Rotterdam, som har en befolkning på 700 000, har i flere århundrer vært en av Europas viktigste havnebyer. Den 14. mai 1940 bombet tyskerne Rotterdam og ødela en stor del av byen. Straks etter frigjøringen begynte gjenoppbyggingen, og den er nå nesten fullført.

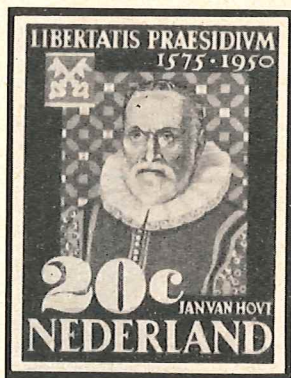

Nederland har mange gotiske kirker. En av de mest kjente er St. Jans-katedralen i's-Hertogenbosch og St. Jans-kirken i Gouda. Denne er særlig berømt på grunn av sine glassmalerier, laget av brødrene Dirk og Wouter Crabeth i det 16de år-

hundre. Et frimerke viser også det gotiske rådhus i Zierikzee i provinsen Zeeland.

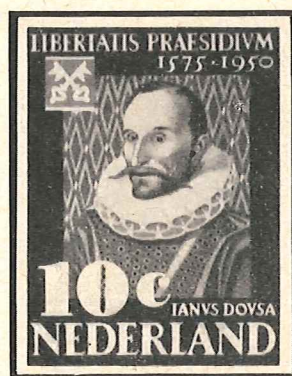
Provinsen Utrecht, med byen Utrecht, ligger midt i Nederland. Den ble grunnlagt for 1900 år siden. Det høyeste kirketårn, som tidligere var forbundet med katedralen, ble bygd til minne om den hellege Willebrordus som preket evangeliet i det 8de århundre. I den siste krigen ble mange kirker ødelagt av nazistene, men gjenoppbyggingen er nå i full gang. De nødvendige midler er reist gjennom salg av frimerker med tilleggsverdier.

Nederland har gitt mange betydelige bidrag på vitenskapens forskjellige felter,

noe som også er blitt erkjent av Nobelkomiteen, som bl. a. har tildelt Nobelpriisen til to tidligere professorer ved uni-

versitetet i Leyden: Larentz og Kamerlingh Onnes. Nederland har 6 universiteter og 4 andre institusjoner for høyere

utdannelse. Universitetet i Leyden ble opprettet i 1575 i erkjennelse av byens heltmodige forsvar mot den spanske hær, som ikke klarte å ta byen, trass i en lang beleiring. Devisen for dette internasjonalt kjente universitet — «Praesidium Libertatis» — ble virkelighet da motstand mot angriperne ble åpent proklamert i dette universitets auditorier den 26. november 1940. En av de mest berømte professorer i tidligere tider var Hermanns Boerhaave, en lege av internasjonalt ry.

Universitetet i Utrecht ble grunnlagt i 1636. En av dets første professorer — Voetius — og den berømte øyenlege, professor Donders, er avbildet på nederlandske frimerker. Andre berømte vitenskapsmenn som er avbildet på nederlandske frimerkeutgaver er: Desiderius Erasmus - humanisten, De la Boye Sylvius - kjemikeren, Ant. van Leeuwenhoek - oppdageren av infusoria, Minckelers - oppfinneren av kullgass, Christiaan Huygens - matematikeren, van Swieten, Camper, Ingenhousz og Henrik van Deventer - leger, Scaliger - språkhistoriker, og Mathijssen - militærlegen som oppfant gipsingen av brukne ben.

Den nederlandske litteratur er begrenset til landets eget område, deler av Belgia og til Sør-Afrika, hvor nederlandsk tales og skrives. Mange verker av Nederlanders mest berømte lyriker, Joost van den Vondel, er oversatt til andre språk. Andre kjente nederlandske forfattere er: Mar-

nix van St. Aldegonde, som har skrevet nasjonalsangen «Wilhelmus» — en forherligelse av Wilhelm den tause, Pieter Corn Hooft, Maria Tesselschade, Staring, Potgieter, Aagje Deken og Nicolaas Boets.

Den begrensning som gjelder litteraturen, omfatter imidlertid ikke malerkunsten, for kunstnerens penselstrøk kan ethvert øye fortolke, uavhengig av språket.

Blant de kjente kunstverker som er gjengitt på Nederlands frimerker finner vi: Selvportrett, portrett av Titus og De Staal Meesters — alle av Rembrandt.

Vincent van Gogh er en annen berømt kunstner. Utstillinger av hans verker er populære, ikke

bare i hans fedreland og i Frankrike, hvor han levde i mange år, men også overalt ellers i verden hvor malerkunsten anerkjennes. Som Rembrandt var den mest berømte av det 17de århundres mestere, er van Gogh blitt kalt den mest berømte internasjonale kunstner i den annen halvdel av det 20de århundre. Vi kan også nevne brødrene Jacob og Matthijs Maris, landskapsmaleren A. Mauve, og Bosboom som spesialiserte seg på kirkelige interører.

Et par hollandske musikere er velkjente. To av dem er avbildet på frimerker: Sweelinck og Diepenbrock.

Nederland har også en rekke berømte kirker og slott, hvorav mange ble øde-

lagt under krigen. Vi nevner Hillenraad, Bergh, Hernen, Rechteren og Moermond, som alle daterer seg fra middelalderen.

I dag er det vanskelig å forstå at flyet ikke var oppfunnet ved begynnelsen av dette århundre. Nederlenderne har imidlertid tatt sin del i utviklingen av flyindustrien. Kort etter den første verdenskrigs slutt, den 7. oktober 1919, ble flyselskapet K.L.M. grunnlagt. Senere er det vokset til å bli det nest største i hele verden — med regelmessige ruter til Indonesia — U.S.A. — Afrika — Sør-Amerika og mange andre steder på denne side av jernteppet. To av Nederlands pionerer innen flygingen er Van der Hoop og Koppen, som fullførte henholdsvis den første og den annen flyging til Indonesia.

Barneforsorgen begynte tidlig i Nederland. Allerede i det 18de århundre åpnet presten H. D. Guyot i Groeningen skoler for stumme og døvstumme, og presten O. G. Heldring åpnet institutter for ungdom som var kommet i konflikt med loven. Hvert år sender poststyret ut en frimerkeserie med tilleggsverdier til inntekt for barneorganisasjonene. De fleste av merkene viser vakre barnetegninger, men noen viser også virkelige barn — således serien fra 1931 som omfatter en døvstum med sin lærer, et underutviklet barn, en blind pike og et forsømt barn.

Ungdomsorganisasjonene er ikke de eneste som nyter godt av frimerkenes tilleggsverdier. Kampen mot tuberkulosen har fått sin del, likeledes ofrene for kri-

gen. I 1934 ble utsendt frimerker hvor tilleggsverdien gikk til dem som var rammet av den økonomiske krisen. Samme år utsendtes et merke med portrett av dronning Emma — enke etter Wilhelm III. I 1949 ble utsendt merker med tillegg for

Røde Kors' arbeid i Nederlandsk Øst- og Vest-India. I en kort periode hadde Nederland frimerker overstemplet «Armenwet». Disse var ikke beregnet for verdighet — men snarere for forsorgsvesenet.

Av Nederlands befolkning er omtrent 40 % romersk-katolske, 40 % protestanter, 3 % jøder, og 17 % tilhører ikke noe religiøst samfunn. Før krigen var antallet av jøder meget større, men omkring 110 000 ble drept ved bombardement av ghettoene eller i konsentrasjonsleirer. Et av ofrene var dr. J. F. van Royen, som innehadde en høy stilling i det nederlandske P.T.T.

Landet har reist mange statuer og minnestener over dem som mistet livet i den annen verdenskrig, men vi nevner bare én som er avbildet på frimerker: støtten i Zeestraat i Haag over P.T.T.s falne.

Da nazistene okkuperte landet, forbød de bruken av frimerker med dronningens

bilde, men da man jo måtte ha frimerker, ble lagrene av tallmerkene overtrykt med et nettverk. Av nederlenderne fikk disse merker betegnelsen: Nederland bak gitteret.

Meget få statsmenn er avbildet på vårt lands frimerker. Den mest be-

rømte er Johan de Witt, som i midten av det 17de århundre styrte vårt land med stor visdom og dyktighet, men som også er kjent som grunnleggeren av assuransevitenskapen.

Nederland har hatt oversjøiske territorier av meget stor betydning. I 1949 ble Indonesia en selvstendig stat, samtidig som båndene med Curacao (nå de nederlandske Antiller) og Surinam ble mer liberale. Curacao ble grunnlagt i 1634, og en minneserie om dette ble utsendt i 1934. Store deler av det amerikanske kontinent, inklusive New York — som da het Nieuw Amsterdam — var nederlandske besittelser. Guvernøren av New York — Pieter Stuyvesant — er blitt æret med både amerikanske og nederlandske merker.

Til slutt vil jeg nevne en mann med verdensry: Hugo de Groote, mer kjent under sitt latinske navn: Hugo Grotius. Av hans verker er «De jure Belli ac Pacis» særlig kjent. Den handler om rettighetene i krig og fred. I dette verk påviste

han at en stat kunne være like skyldig i en forbrytelse som en privatperson, at en straffelov for en stat er like naturlig og nødvendig som en straffelov for borgerne, at alle nasjoner skulle samarbeide for avstraffelse av statene, og at intet land burde forpurre en slik avstraffelse. Vi nederlendere er stolte over at Hugo Grotius var den mann som henledet verdens oppmerksomhet på denne rettsoppfatning.

Denne artikkel er skrevet for katalogen til den nederlandske frimerkeutstilling som ble avholdt i The National Philatelic Museum i Philadelphia i januar i år.

75 år.

Arkitekt *Einar Oscar Schou*, Bergen, fylte 75 år den 4. juni 1952. Han er en velkjent mann innen norsk — for ikke å si nordisk filateli, og en banebryter på mange områder.

Det vil føre altfor langt å nevne alle de komiteer og utvalg han i årenes løp har virket i innen vår hobby, men at han har satt dype spor etter seg, det er iallfall sikkert. Vi hedrer ham og takker ham for hans innsats, helt fra han i februar 1913 kom inn i Bergens Filatelist Klub og til i dag. Han kom med i styret for klubben i april 1922, ble sekretær i 1924, og fra februar 1925 til februar 1932 satt han som formann; fra 1934 har han virket som klubbens revisor. I 1921 ble han utnevnt til ridder i klubbens orden Den Blaa Løve, i 1926 forfremmet til kommandør og i 1931 til Storkors. Han innehar også kommandørtegnet av Det Gyldne Posthorn.

Hans frimerkesamlinger er velkjente — også utover byens og landets grenser, med store spesialsamlinger av Norge — kanskje best kjent for helsak- og bypostsamlinger. Hans Ungarn-samling er også en severdighet av rang, likesom han også er meget interessert i å samle som generalsamler. — Han har vært klubbens representant til N. F. siden dette ble stiftet i 1931.

Når han nå i fjor gikk av som direktør

(Forts. side 117)

JAN VAN RIEBEECK

Grunnlegger av Kappkolonien
1652 — 1952.

Jan van Riebeeck ble født den 21. april i Culemborg i Nederland. Hans far var skipslege, en virksomhet som sønnen også senere skulle vie seg for.

Etter avsluttede studier fikk han stilling som underlege ved De Generale Nederlandsche Geoctroyeerde Oost Indische Compagnie. Dette kompani ble opprettet den 20. mars 1602 på initiativ av van Oldebarnevelt og var en sammenslutning av alle de kompanier som hver for seg «og til skade for hverandre» opprettholdt farten på Ostindia. Kompaniet ble først opprettet for et tidsrom av 21 år, men overskomsten ble senere flere ganger forlenget, og det var et av de mektigste handelsforetagender i det 17de århundre.

Den 19. april 1639 dro van Riebeeck ut på sin første tur til Østen. Skipet led imidlertid skipbrudd på høyde med Sierra Leone. Det var først et halvt år senere at de skipbrudne ble unnsatt av et annet skip og kunne fortsette reisen til India.

I juli 1640 satte van Riebeeck for første gang foten i land i Batavia. Det ser ikke ut som om han har funnet livet på sjøen særlig tiltrekkende, for han foretrakk en lav embetsmannsstilling framfor igjen å gå til sjøs. Ved sin iver og sine anlegg gjorde han en rask karriere, og han hadde stillingen som guvernør innen rekkevidde da «de sytten» — den vanlige benevnelse på kompaniets direksjon — plutselig satte en stopper for den. Grunnen hertil var handel for egen regning — til skade for kompaniet — noe som skjedde rett regelmessig, trass i forbud herimot, og som sikret overtrederen store inntekter. For «de sytten» var denne handel en torn i øyet, og de ville sette et eksempel til skrekk og advarsel ved å velge den høyt plaserte van Riebeeck til offer, selv om denne ikke var mer skyldig enn andre.

Etter 8 års opphold i Østen vendte han i 1648 tilbake til Nederland som en tilsynelatende slagen mann. — Hjemreisen brakte ham et 18 dagers opphold ved Kapp det gode håp, et opphold som van Riebeeck synes å ha benyttet på en ut-

merket måte og hvorav han senere skulle vite å dra fordel.

I Nederland forsøkte han forgjeves å gjenvinne det tapte terreng hos «de sytten», men alle hans anstrengelser var forgjeves.

Imidlertid sto lykken ham bi på et helt annet område. Han fant nemlig sitt hjertes utkårede og inngikk ekteskap med henne den 28. mars 1649 i Schiedam. Hennes navn var Maria de la Quellerie, og hun var datter av en prest i Rotterdam. I sitt ekteskap fikk de 8 barn, og ett av dem — Abraham — ble senere generalguvernør over Nederlandsk Ostindia.

På reisen ut til Ostindia ble St. Helena anløpt for inntagelse av nye forsyninger, men derfra var jo avstanden til Batavia ennå meget stor. van Riebeeck innsendte en lengre betenkning til «de sytten» om fordelene ved opprettelsen av en koloni ved Kapp. Denne kunne skaffe skipene nye forsyninger, men han mente også at den i og for seg ville bli et godt forretningsforetagende. «De sytten» lyttet til hans råd, og i 1651 ble han ansatt som kjøpmann og sjef for koloniseringsforetagendet.

Den 14. desember 1651 dro han fra Nederland med skipene «Dromedaris», «Reyger» og «Hope» og ankom til Kapp den 6. april 1652.

Vi kan ikke komme inn på alt som van Riebeeck foretok seg i de årene han tilbrakte i Kappkolonien. Han var en mann med mange gode egenskaper, og takket være sin iver, tilpasningsevne og strålen- de sunnhet klarte han å opprette en koloni i Kappområdet som ytet skipsfarten store tjenester. I 10 år oppholdt han seg der, og selv om ikke hans forespeilinger om at koloniseringen skulle bli gevinst-

givende holdt stikk, var «de sytten» likevel tilfreds med hans arbeid. Og historien har senere lært oss at dette arbeid var grunnlaget for den blomstrende Kappkoloni slik som vi kjenner den i dag.

I 1660 ble han etter eget ønske overflyttet til India og fikk rang av kommandant. Som hans etterfølger i Kappkolonien ble oppnevnt Gerrit van Harn, en yngre bror av van Riebeecks mor. Denne etterfølger skulle imidlertid ikke nå sitt bestemmelsessted, idet han døde på utreisen, og det var ikke før i 1632 at van Riebeeck kunne overlate sin post til sin etterfølger. Hans navn var Zacharias Wagenaar. van Riebeck dro med sin kone til India, hvor han ble medlem av Justisrådet og kommandant over Malakka. — Under oppholdet her døde hans kone og en datter. Dette brakte ham til å søke om over-

flytning til Batavia. Ansøkingen ble innvilget, og i Batavia fikk han stillingen som sekretær i Indiarådet, den nest høyeste stilling i Kompaniet. Han giftet seg også her for annen gang med Maria Scipio, og i dette ekteskap fødtes enda en sønn.

Selv om han var kommet den høyeste stilling meget nær, skulle han heller ikke nå den denne gang. Han døde i Batavia den 18. januar 1677. På gravstenen — som er overflyttet fra Batavia til Kappstaden — står det: «Hieronder ligt begraven den E. H. Iohan van Riebeeck, Eerste stichter der Colonie aan Cabo de Boa Esperance en oud-president van Malacca, Iongst secretaris van de Hooge Regeringe van India. Obiit 18en Ianuary Ao 1677, oud 58 Iaaren.»

Hvorfor jeg samler Norden.

Av Jan Dekker.

Jeg har fremdeles liggende foran meg Deres brev med spørsmålet: Hvorfor samler De Norge?

Det er vanskelig for meg å besvare det spørsmålet, for jeg samler ikke bare Norge, men hele Norden, og Norge er bare en del av den samlingen.

Grunnen til at jeg samler disse landene, er delvis en negativ innstilling. Jeg så umuligheten av å samle hele verden på den måten jeg ser på filateli, nemlig at den skal gi et så detaljert bilde som mulig av postsystemet i et eller flere land. Dette omfatter meget mer enn bare frimerkene:

- A. Stempler gir et bilde av historiske begivenheter og forhold som ikke alltid frimerket viser, f. eks. tyskernes ødeleggelse av Nord-Norge kan bare ses av de midlertidige nødstempler.
- B. Helsaker: Brevkort og aerogrammer viser spesielle måter å korrespondere på til en lavere pris enn det ordinære brev.
- C. Bypostmerker og Bypost helsaker viser en interessant tid i posthistorien og endog hvorledes filatelistene ble utnyttet.
- D. Jernbane- og dampskipsselskaper benyttet i sin tid frimerker og stempler.
- E. Frankeringsmaskinen: Den moderne

tid krever moderne metoder for franker av brev og pakker etc.

Kanskje kan det finnes enda flere punkter, men de ovennevnte er vel de viktigste.

Hvorfor samle utlandet og ikke mitt eget land? Bare derfor at i Nederland samler alle Holland mer eller mindre spesialisert. Det er derfor ikke så interessant, fordi jeg kan se andre samlinger av Nederland så meget jeg vil, men det er nesten umulig å vise andre hollandske samlere noe interessant som de ikke kjenner eller som de ikke har sett tidligere.

Hvorfor så samle Norden? Valget var delvis ubevisst, men jeg føler en spesiell tiltrekning til de nordiske folk og land, deres frimerker er tiltrekkende og gir anledning til alle slags spesialisering. Meget viktig er det også at det bare er få utgaver som er spesielt laget for filatelister og bare solgt til dem. Statens utnyttelse av filatelistene er brakt til et minimum, og i alle landene holdes denne linje. — Muligens utgir Finnland nå for mange velgjørhetsmerker — der er jo ingen regel uten unntakelse!

Jeg finner også systemet med julemerker utmerket. På den måten blir det ikke bare filatelistene som betaler velgjørheten. Og det er kanskje også grunnen til at filatelistene interesserer seg for disse vakre vignetter som samleobjekt.

De overtrykte London-merker.

Jeg hadde ventet at Poststyret ville gi et svar på min artikkel i marsnummeret av N.F.T., så meget mer som min nevnte artikkel ble sendt i manuskript til Poststyret allerede den 19. februar d. å. (før den var inntatt i N.F.T.). Jeg rettet da samtidig en forespørsel til Poststyret om det ønsket å gi et tilsvar på artikkelen, og at det var av særlig interesse å få vite grunnen til at Poststyret ikke nevnte noe om disse merkers frankeringsugyldighet i sitt sirkulære av 15/5 1945. Poststyret har til dato, 20/5 1952, ikke besvart denne henvendelse.

Jeg nevnte i min ovennevnte artikkel at det kunne være grunn til å spørre om Postverket ikke kjente til disse merkers eksistens i det hele tatt da det sendte ut sitt sirkulære av 15/5 1945, og jeg ser at De, herr Stensdal, i Deres artikkel i aprilnummeret av N.F.T. også mener at det er den aller største sannsynlighet for at Poststyret overhodet ikke kjente til disse merkers eksistens da det sendte ut sitt nevnte sirkulære.

Helt sikkert vet vi altså ikke dette. Jeg vet heller ikke om det fins noe i Poststyrets arkiver som kan belyse dette spørsmål, men jeg synes det ville være helt rimelig å stille spørsmålet til Poststyret for å få det helt sikkert belyst.

Hvis Poststyret ikke kjente noe til merkene eksistens da det sendte ut sitt sirkulære av 15/5 1945, vil det jo være helt klart at det ikke kan rettes noen bebreidelser eller angrep mot Poststyret i forbindelse med de overtrykte Londonmerker.

Man bør ellers være enig i, enten man betrakter merkene som frimerker, eller frimerker som er makulerte, til bruk bare som propagandamerker, at det var Regjeringen i London ved Handelsdepartementet som lot merkene overtrykke og utsende og som ga dem sitt offisielle preg.

R. J.

Nye norske frimerker.

I anledning av H. M. Kongens 80 års dag vil der bli utgitt 2 merker i dobbelt størrelse: 30 og 55 øre. Det er sannsynlig at merkene vil bli trykt i to farger. Da den 3. august er en søndag, vil antagelig lørdag 2. august bli første salgsdag.

“Centilux”

24. mai — 4. juni 1952.

Som land er storhertugdømmet Luxemburg lite — både i område og folketall (ca. 300 000). Men dets frimerker er 100 år og er rik på det vi samlere liker — filateliens forskjellige tiltrekkende egenskaper: trykk, farger, stempler og varianter.

Utstillingens lokaler var nye, godt om plass og god belysning. Cour d'Honneur hadde 10 utstillere, med H. M. Dronning Elisabeths vakre rammer. Her var de store sjeldenheter sammen med koloniens moderne fargerike frimerker. De siste viste seg å være kunstnerens fargelagte utkast. — Kardinal Spellman hadde 2 rammer religiøse motiver, hvert albumblad et kunstverk. En tenkte uvilkårlig på middelalderens munkesom illustrerte sine arbeider. — Her var samlingene til Hans Leemans og Jean Winklers, Sveits, Zurstrassens, Belgia, m. m. flere.

Luxemburg hadde 26 utstillere, Europa 117, oversjøisk 84.

Her var motivsamlinger, luftpost stempeksamlinger, juniors, litteratur og til slutt forskjellige kunstneres tegninger og utkast til frimerker.

Det var en god utstilling, presis og høytidelig åpnet av Hennes Høyhet Storhertuginnen av Luxemburg, som da i en time beså utstillingen, mens et musikkorps spilte. Det hele høytidelig. Det var atskillig med folk — ja, en kan si godt besøk i de to dager undertegnede var til stede.

A. O.

75 år.

(Forts. fra side 114)

for Kunsthåndverksskolen i Bergen, så håper vi at vi innen filateliens får se mer av hans arbeider. Han er selvsagt medarbeider til Håndboken, og vi håper at vi også utover det arbeid han har påtatt seg, vil få se meget av hans viten i Tidsskriftet og andre steder.

Vi gratulerer med vel overstått — og ønsker hell og lykke i årene som kommer, et ønske som ikke bare kommer fra Bergen, men også fra alle hans venner utover hele landet.

F. C. S.

nyheter

FINNLAND:

I anledning av byen Jacobstads (Pietarsaari) 300 års jubileum utkom den 19. juni et merke med byens våpen. Det er tegnet av fru Signe Hammarsten-Jansson, og gravyren er utført av B. Ekholm. Opplag 2 millioner.

FRANKRIKE:

Til minne om marechal de Lattre de Tassigny utkom den 8. mai et merke 15 frc. rødbrun. Merket er tegnet av Serres, gravert av Decaris.

I landskapsserien utkom den 1. mai et nytt merke: 12 frc. brunsvart. Merket er tegnet og gravert av Barlangue og det viser «La Porte de France» i Vaucouleurs (Meuse). Ut gjennom denne porten red Jeanne d'Arc den 23. februar 1429 for å samle Frankrike.

Den 28. mai utkom et merke til minne om kampene ved Narvik: 30 frc. blå. Tegnet og gravert av Cheffer.

Den 30. mai et nytt merke i landskapsserien: 20 frc. fiolett med bilde av slottet Chambord i Loiredalen. Tegnet og gravert av Gandon.

I anledning av Europamøtets åpning utkom den 31. mai et minnemerke: 30 frc. grønn med bilde av rådsbygningen i Strassbourg. Tegnet og gravert av Decaris.

ISRAEL:

Til minne om innvielsen av de amerikanske zionisters hus i Tel Aviv den 13. mai er utgitt et merke: 220 pruta blå og grå. Merkebildet viser zionistenes hus på bakgrunn av New Yorks «skyline».

ITALIA:

Til minne om hundreåret for utgivelsen av Modena og Parmas første frimerke er utgitt to minnefrimerker: 25 lire svart og rød, 60 lire svart og blå.

JUGOSLAVIA:

Til marskalk Titos 60-årsdag den 25. mai utkom en serie på 3 merker med forskjellige portretter av marskalken: 15 Din. brun, 28 Din. brunrød og 50 Din. grønn.

Den 10. juli utkommer en serie på 6 merker i anledning av den 15. Olympiade i Helsingfors:

- 5 Din. gul, mørk brun — turner.
- 10 » lys brun, brun — sprinter.
- 15 » lys fiolett, fiolett — svømmerske.
- 28 » lys rød, mørk brun — bokser.
- 50 » grønn, mørk grønn — basketball.
- 100 » lys blå, mørk brun — fotballspiller.

POLEN:

Den 10. april utkom en ny serie luftpostmerker i følgende verdier: 0.55 Zl. gråblå, 0.90 Zl. grønn, 1.40 Zl. fiolett og 5.00 Zl. svart. Merkene forekommer både med og uten tagger.

Den 18. april utkom en serie i anledning av den polske presidents 60-årsdag: 0.45 Zl. + 0.15 rød, 0.90 Zl. grønn, 1.20 Zl. + 0.15 blå. Alle 3 merker er i meget stort format med bilde av presidenten, Boleslaw Bierut.

Den 23. april utkom et merke til minne om det 5te sykkelritt Warszawa—Berlin—Prag: 0.40 Bl. blå.

Til 1ste mai festlighetene utkom to merker: 0.45 Zl. + 0.15 rød, 0.75 Zl. grønn.

SOVJETSAMVELDET:

Den 23. april utkom to merker til minne om 15-årsdagen for statsmannen G. K. Ordzhonikidzes død: 40 kop. grønt på rosa papir, 1 rbl. brunsvart på lys blått papir.

Til minne om 15 år under Stalin-konstitusjonen utkom den 15. mai en serie på 4 merker:

40 kop. svart, rød: § 118 «Borgere av USSR har rett til arbeid».

40 kop. grønn, rød: § 119 «Borgere av USSR har rett til hvile».

40 kop. brun, rød: § 120 «Borgere av USSR har rett til underhold i alderdommen».

40 kop. svart, brun, rød: § 121 «Borgere av USSR har rett til undervisning».

SVEITS:

De årvisse såkalte «Bundesfeiermarken» vil fra nå av hete «Pro Patria» merker. Serien er utvidet til å omfatte 5 merker, og formatet, unnatt for den laveste verdi, er forandret fra dobbelt format til 3/4.

5 + 5 c. grå og svart — til minne om 600 års jubileet for kantonene Glaris og Zougs opptagelse i federasjonen. Kantonenes våpenskjold.

10 + 10 c. grønn og lys grønn — elven Doubs.

20 + 10 c. brunrød og lys brun — innsjøen Gothard.

30 + 10 c. brun og lys brun — elven Moesa.

40 + 10 c. blå og lys blå — innsjøen Märjelen.

Merkene selges i tiden 31. mai til 31. august.

SVERIGE:

Den 1. juni steg portoen for 20 grams brev til utlandet fra 30 til 40 øre, og portoen for brev over 20 gram i Sverige og til de nordiske land fra 45 til 50 øre. I den anledning ventes følgende nye merker å utkomme: 50, 75 og 90 øre samt kr. 2.00 av typen «Tre kroner», — 40 øre blå type Gustaf VI Adolf. Verdien 20, 25 og 30 øre vil komme i nye farger.

TSJEKKOSLOVAKIA:

Til minne om Tsjekkoslovakias befrielse den 9. mai 1945 er utkommet 2 merker: 1.50 kc. rød — soldater på tanks. 3.00 kc. blå — soldater på tanks.

I anledning av feiringen av 1ste mai utkom denne dag to nye merker: 3.00 kc. rød — demonstranter. 4.00 kc. brun — demonstranter.

Den 30. april utkom en propagandaserie på 3 merker for landbruket: 1.50 kc. blå — skjære- og treskemaskin. 2.00 kc. brun — skjære- og treskemaskin. 3.00 kc. blå — traktor.

På Barnas dag den 31. mai utkom en serie på 3 merker med motiv barnegruppe: kcs. 1.50 brun, kcs. 2.00 grønn, kcs. 3.00 rød.

Til minne om 30-årsdagen for billedhoggeren J. V. Myslbeks død utkom den 2. juni en serie på 3 merker: Kcs. 1.50 rødbrun — byste av Myslbek. Kcs. 2.00 brun — byste av Myslbek. Kcs. 8.00 grønn — Myslbeks «Musikken».

Den 10. juni utkom 2 merker til minne om tyskernes ødeleggelse av byen Lidice: Kcs. 1.50 og 5.00.

Den 5. juli vil utkomme en serie på 3 merker i anledning av restaureringen av Betlehemkapellet i Prag: Kcs. 1.50, 4.00 og 5.00, og i slutten av juli kommer en serie på 4 merker med sports-motiver: Kcs. 1.50, 2.00, 3.00 og 4.00.

ØSTERRIKE:

I anledning av 200 års jubileet for dyrehagen i Schönbrunn utkom den 20. mai et nytt merke: 1.50 Sh. mørk grønn. Merkebildet viser Frokost-paviljongen i Schönbrunn. Opplag 800 000.

Rettelse.

I min artikkel om Norge nr. 53 pl. VII i nr. 4 er følgende feil: Side 64, sp. 2, linje 13 fra oven står 1-2-3-3 — skal være 1-2-3-4. Side 66, sp. 2, linje 1 i 5te avsnitt står 35 — skal være 32. Den første feilen skyldes djevelen, den annen meg selv.
Ærbødigst forf.

“Nytt” om eldre norske merker.

I C. A. Daaes artikkel i forrige nummer var dessverre ovenstående klisjé falt ut.

REINATEX

På Reinatex-utstillingen i Monaco fikk kunsthändler Arnstein Berntsen, Oslo, forgylt sølvmedalje for sitt eksponat av norske skillingsmerker.

Disponent Aage Biering, Oslo, fikk sølvmedalje for sine platerekonstruksjoner av Norge nr. 1, og Sigurd Pedersen, Bergen, fikk bronse for sin Irlandssamling.

Av de øvrige nordiske utstillere fikk direktør Lars Hedberg, Stockholm, arkitekt J. Schmidt-Andersen, København, Jacob Engel, Haderslev, og ing. Eigil Rathje, København, forgylte sølvmedaljer.

Fil. dr. Georg Menzinsky, Djursholm, hoffjegermester G. A. Hagemann, Bjerstjholm, oberstløytnant H. Schultz-Steinheil, Stockholm, ing. Eigil Rathje, København (2), Carlo Lindskog, Odense, og fil. mag. Leo Linder, Helsingfors, fikk sølvmedaljer.

Vi gratulerer!

Ny gave til Postmuseet.

Det tør være kjent blant eldre samlere at godseier G. F. Heiberg, Amla i Sogn, bl. a. var samler av norske poststempelavtrykk.

Kort tid før sin død i november 1944 meddelte godseier Heiberg Postmuseets styrer at han ønsket å skjenke sin stempelsamling til Postmuseet, hvor stempel-samlingen nå befinner seg og er tilgjengelig for gjennomsyn for dem som måtte ha interesse av det.

FRANKER FILATELISTISK!

KRONERULLINGEN

for Klisjéfondet.

Kristen Hangeraa, Oslo, har innbetalt kr. 5.00 og utfordrer herved:

O. Mørck Haraldsen, Oslo.
Olav Sama, Oslo.
Ludv. Riegel, Oslo.
Karl A. Skog, Oslo.
Trygve Jacobsen, Oslo.

Karl Strand, Bergen, har innbetalt kr. 5.00 og utfordrer herved:

Ingeniør Falck-Jørgensen, Bergen.
Sekretær Hjalmar Hanevik, Bergen.
Nick J. van Dijk, Bergen.

Knud F. Knudsen, Drammen, har innbetalt kr. 5.00 og utfordrer herved:

Handelsreisende Emil Wærnersen,
handelsreisende Wærner Wærnersen og
lærer Gudm. Hovind, alle Drammen.

Arvid Rønne, Bergen, har innbetalt kr. 5.00 og utfordrer herved:

Oddm. Skeie, Bergen.
Monrad Leganger, Bergen.
Sigurd Torstad, Bergen.

Fru Hildur Setsaas, Trondheim, har innbetalt kr. 5.00 og utfordrer herved:

Fru Garmo, Trondheim.
» Dahl, Trondheim.
» Brattvik, Trondheim.
» Zachariassen, Trondheim.
» Paust, Trondheim.

Gustav Eriksen, Bergen, har innbetalt kr. 5.00 og utfordrer herved:

Soussjef A. W. Arnesen, Bergen.
Skiptreder W. Holst, Bergen.
Sivilingeniør Odd Loose, Bergen.
Aktuar Rolf Pihl, Bergen.
Siviløkonom Rolf Reinung, Bergen.
F. C. Moldenhauer jr., London.

Mauritz Hauge, Tønsberg, har innbetalt kr. 10.00 og utfordrer følgende til å betale minst det samme:

Stamhusbesidder H. Wedel Jarlsberg,
Tønsberg.
Kontorsjef G. Abrahamson, Tønsberg.
Dr. Bleggraff, Tønsberg.
Dr. Tønjesen, Tønsberg.
Buntmaker Karl Johan Kalson, Tønsb.

Fru Else Faye Gundersen, Oslo, har innbetalt kr. 5.00.

Fru Randi Holmboe, Oslo, har innbetalt kr. 5.00.
Sørenskriver V. Duner, Bodø, har innbet. kr. 5.00.
Bjarne Nissen, Oslo, har innbetalt kr. 5.00.
Ingeniør Carl A. Pihl, Oslo, har innb. kr. 10.00.
Fru Sommerfeldt, Oslo, har innbetalt kr. 5.00.
Herbert Mowinckel, Bergen, har innb. kr. 5.00.

E. Langerud, Drammen, har innbetalt kr. 5.00 og utfordrer herved:

Frk. Asta Larsen, Drammen.
Sven P. Torgersen, Drammen.
Arnold Andresen, Drammen.
Arkitekt Adler, Hokksund.

Møtereferater fra FORBUNDSKLUBBENE

D'herrer Sekretærer besørge for å sende inn referatutdrag omgående. Referatutdragene må være kortfattede, og skal være redaksjonen i hende senest 5. i hver mnd. Sterkt forsinkede referater kan ikke påregnes inntatt.

BERGENS FILATELIST-KLUBB

Møte nr. 380 ble holdt i Haldorsens selskapslokaler 20. mars 1952 under ledelse av formannen, F. C. Svendsen. 36 medlemmer var til stede. — Formannen holdt en minnetale over avdøde Johannes Iversen, som var klubbens eldste og som siden sin innmeldelse i 1918 hadde vært et ivrig medlem. Formannen lyste fred over hans minne. — Der forelå søknad fra Trygve Sommerfeldt, Oslo, om opptagelse i klubben. — Referat fra forrige møte ble opplest og godkjent. Schou rettet forespørsel til formannen hvorfor den utsendte matrikkel over klubbens medlemmer ikke var ajourført; der var 7 nummer som sto åpne. Formannen svarte at matrikkelen var ajour pr. 1. mars 1952; de åpne nummer gjaldt medlemmer som var døde eller utmeldt. Det var kotyme at nummerne ble regulert hvert 5te år.

Aftenens foredragsholder var siviløkonom Rolf Reinung, som holdt sitt annet foredrag «Om trykkmetoder». Han framførte på en grei måte hovedprinsippene i dyptrykk og flattrykk. Foredraget ble ledsaget av lysbilder. Reinung sluttet med å innby til diskusjon på neste møte om medlemmenes mening om hvilke trykkmetoder som egnet seg best til frimerker.

Svendsen ga en beretning fra generalforsamlingen i O.F.K. 17. mars. Under sitt besøk i Oslo hadde han også besøkt «Samlerluka» og diskutert mulighetene for å få overført til Bergen de i «Samlerluka» utlagte sett for salg i turist-sesongen.

Ordet ble deretter gitt til bysekretær Herbert Mowinckel, som holdt et humorfylt kåseri: «Litt om 25-øren Norge nr. 55». Han hadde ved studier av merket kommet over mange store platefeil og oppgraveringer, og hadde gitt disse morsomme navn. Mowinckel kunne også påvise flere feil i de benevnelser som var gitt tidligere, og uttalte at der manglet en norsk katalog som kunne tatt opp alle de viktigste varianter og oppgraveringer, så samlerne hadde priser å gå etter ved bytte og salg.

Formannen takket Reinung og Mowinckel for deres foredrag, og uttalte at under samtaler med samlere i Oslo hadde det vært drøftet om ikke B.F.K. kunne utarbeide en variant-katalog, eventuelt i forbindelse med B.F.K.-Nytt. De svenske kataloger hadde til dels flere varianter for norske merker enn vår egen Norgeskatalog. Schou uttalte at der var mellom ca. 5000—6000 varianter som var karakteristiske for norske merker, og bare på nr. 100 hadde han funnet ca. 700. Han mente at en slik katalog jo måtte ha en begrensning. Han hadde sammen med Opheim arbeidet en del med 21 mm utgaven, og hadde her funnet et utall varianter, bare på 3- og 5-øren ca. 100 stk. Han henviste også til Grundtvig angående varianter på Norge nr. 1. Et samarbeid

med Østlandet på dette felt måtte bringe resultater.

Stempelkatalogen. Schou spurte om hvilken enighet O.F.K. og B.F.K. var kommet til under fellesmøtet i Bergen. Svendsen viste til N.F.T. hvor alle opplysninger var tatt inn.

Elvsaaas refererte bytteforbindelser.

F. Walter Johannesen opplyste at Landsmøtet i pinsen skulle holdes i Tønsberg.

Møtet ble som vanlig avsluttet med aftens og hyggelig samvær. G.

Møte nr. 381 ble holdt i Haldorsens selskapslokaler 17. april 1952. 37 medlemmer var møtt fram. — Formannen ønsket velkommen, refererte inngått korrespondanse og omtalte og viste fram en del nye frimerkeutgaver. H. L. Gundersen fortalte i denne forbindelse at den første jet-passasjerflyrute som blir åpnet ultimo april, bringer posten fra London til Johannesburg på 24 timer mot tidligere flere døgn med alminnelig fly. (Mellom London og Roma blir flytiden nå 2 timer og 37 minutter.)

Referat fra forrige møte ble godkjent uten bemerkninger.

Formannen meddelte at et Baloptikon var til salgs for 400 kroner. Schou og Strand uttalte seg for kjøp av apparatet, og forsamlingen sluttet seg enstemmig til.

Medlemmene ble anbefalt å tegne seg som subskribenter på Håndboken snarest mulig.

Fra et medlem hadde vi fått en ny type engelsk lupe med lys. Den ble utloddet, og overskuddet tilfalt Husfondet.

Aftenens kåsør var Otto Maalstad som talte om «Klippe — klippe», en samling utklipp fra innen- og utenlandske tidsskrifter og aviser angående frimerker og filateli, — knyttet sammen med interessante og morsomme bemerkninger av kåsøren. — I sin takketale anbefalte formannen medlemmene å sende Maalstad artikler som man måtte komme over og som omhandlet filateli.

Møtet ble som vanlig avsluttet med selskapeleg samvær.

G. E. jr.

KRISTIANSANDS FILATELISTKLUBB

Møte nr. 335 ble holdt i Maskinistforeningens lokaler tirsdag den 13. mai 1952, under ledelse av formannen, Sigurd B. Johnsen. 21 medlemmer var til stede. — Sekretæren refererte foregående møte, og en del ankommen post ble referert ved formannen. Odd Knudsen hadde som eneste norske deltaker på Imosa-utstillingen i Saarbrücken fått sitt Diplom als lobende Anerkennung og samlingen i retur.

Vårt nye medlem, ingeniør Sverdrup, hadde sendt 15 kroner til utlodningen i forbindelse med høstutstillingen.

Formannen demonstrerte hvorledes et ark frimerker skal rives opp. Han refererte også programmet for Norsk Filatelistforbunds landsmøte 1.—2. juni d. å.

Fra Drammens Filatelist Klub var kommet 5 utdrag av samlinger til bedømmelse. Medlemmene foretok hver for seg en vurdering av disse.

Deretter leste juryens formann, Hilmar Nilssen, opp det resultat juryen var kommet til, og bedømmelsen ble så inngående diskutert blant medlemmene. — Møtet hevet ved 22-tiden.

O. Jarl Hansen.

STAVANGER FILATELIST-KLUB

Møte nr. 466 tirsdag 13. mai på Bondeungdomslaget ble ledet av viseformannen, disponent Bernt C. Middelthun og hadde samlet bare 13 medlemmer — hvilket er bunnrekord for året. Referat fra forrige møte ble godkjent uten merknad. — Viseformannen meddelte at

han dessverre ikke hadde anledning til å representere klubben på landsmøtet grunnet utenlandsreise. Som ny ble oppnevnt 2. sekretæren, dr. kir. Einar Pettersen. Til underholdning leste så viseformannen opp en artikkel om eldre frimerker, om opplag og sjeldenhetsgrad, samt hvorledes massevis av eldre merker var ødelagt ved ukyndighet. Landsmøtets dagsorden ble referert. Magnus Berge demonstrerte nyheter. Til slutt en liten auksjon.

På møte nr. 467 tirsdag den 27. mai på Bondeungdomslaget var frammøtet meget slett, idet bare 22 medlemmer møtte opp. Det må kunne forlanges en større møteprosent. Møtet ble ledet av formannen, brannsjef Evensen, som ønsket velkommen. Bulletin fra Utrecht om utstilling referertes. Møtet avsluttet i tidligste laget, og man fortsatte etterpå med salg og bytte.

Thor Frøyland.

AALESUND FILATELISTKLUBB

holdt sitt 171. møte onsdag den 7. mai 1952 i Aalesunds Museum hvor formannen, Olav Olsen, er vaktmester. Referat fra forrige møte ble opplest og godkjent. Museets Norgessamling, en flott gave fra vårt kjære medlem Nils Olsen, som nå er bosatt i Feiring kommune, ble vist fram.

Det var en stor glede for oss å studere denne pent oppsatte samling. — Formannen tok oss med rundt hele museet og ga oss forklaringer om alle de sjeldne ting som var samlet her.

PHM.

Meddelelser fra FORBUNDET

Følgende handleere har fornyet sin autorisasjon for 1952:

Nr. 36. Wiggo Bjørnsen, Langesund.